
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2011:10

Svenska kyrkan och internet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2011:87 om Svenska kyrkan och internet. I motionen föreslås att uppdra till kyrkostyrelsen att samordna Svenska kyrkans närvaro på internet samt att initiera ett teologiskt dokument om Svenska kyrkans närvaro på internet.

Utskottet menar att Svenska kyrkan behöver en långsiktig inriktning för arbetet på nätet och en fortsatt diskussion om de olika nivåernas ansvar. Då denna diskussion redan pågår inom kyrkan ser utskottet inte att ett uppdrag till kyrkostyrelsen behövs. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2011:87, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2011:87, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2011:87 av Carina Etander Rimborg, Svenska kyrkan och internet

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att samordna Svenska kyrkans närvaro på internet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett teologiskt dokument om Svenska kyrkans närvaro på internet.

Bakgrund

Svenska kyrkan har funnits på internet sedan mitten av 1990-talet. I takt med att internet utvecklats har det gått från att vara en kanal bland andra, till att bli en mötesplats för utbyte av kunskap, umgänge och samtal om existentiella frågor.

Nationella nivåns ansvar

Svenska kyrkan har ett antal gemensamma IT-system som den nationella nivån ansvarar för. Dit hör sedan några år tillbaka den gemensamma webben och det gemensamma intranätet. Det kostar 200 kronor per månad att vara ansluten till Svenska kyrkans gemensamma webbplats. Då ingår en plats på svenskakyrkan.se, webbaserad utbildning, tillgång till verktyget Content Studio, del i det gemensamma innehåll som produceras för svenskakyrkan.se, högt ställda krav när det gäller tillgänglighet samt säkerställd teknisk och innehållsmässig utveckling. Liknande innehåll ingår för den som ansluter sig till Svenska kyrkans gemensamma intranät. Kostnaden beror på hur många anställda enheten har och varierar från 600 kronor per år upp till max 50 000 kronor per år.

I augusti 2011 är 547 ekonomiska enheter anslutna till den gemensamma webben och 302 ekonomiska enheter anslutna till Svenska kyrkans intranät av totalt 792 ekonomiska enheter.

Nyligen startades Svenska kyrkans bloggplattform. Enheter som är anslutna till det gemensamma intranätet eller den gemensamma externa webbplatsen kan starta bloggar på bloggplattformen utan extra kostnad. Ungefär fyrtio bloggar har hittills startats.

Den nationella nivån ansvarar för att köpa och skydda domäner kopplade till varumärket Svenska kyrkan.

Riktlinjer och policyer

Den nationella nivån ansvarar för att ta fram riktlinjer och policyer för webbplatsformarna och för Svenska kyrkans närvaro på internet generellt i syfte att skapa ett gemensamt förhållningssätt på webben som gör Svenska kyrkan tydlig i uppdraget som kyrka. Arbetet med en webbstrategi för Svenska kyrkan har påbörjats och beräknas bli klart under 2012.

Följande riktlinjer och policyer finns:

- riktlinjer för Svenska kyrkans intranät
- redaktionella riktlinjer för Svenska kyrkans intranät
- riktlinjer för det redaktionella arbetet med Svenska kyrkans publika webbplats
- policy för användning av sociala medier i tjänsten
- riktlinjer för Svenska kyrkans bloggplattform

Samtliga riktlinjer och policyer finns på Svenska kyrkans intranät, fliken verksamhetsstöd.

Utbildning

Svenska kyrkan på nationell nivå ansvarar för att tillhandahålla webbaserad utbildning och instruktionsfilmer. För klassrumsundervisning i intranätet för församlingar och samfälligheter ansvarar stiftet.

Svenska kyrkans nationella nivå har under flera år också arrangerat utbildningar för församlingar och samfälligheter i samverkan med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Det finns tre olika utbildningar: grundkurs för publicering på externwebben, fortsättningskurs för publicering på externwebben samt grundkurs för intranätsredaktörer.

En ny avdelning på intranätet är ”Webbhjälp”. Där finns lathundar för intranätet och externwebben samlade. Arbetet med att ta fram fler lathundar och komplettera pågår fortlöpande.

Den nationella nivån och stiftet håller introduktionsutbildningar i sociala medier för medarbetare inom Svenska kyrkan. Detta är ett led i arbetet med att genomföra det som kyrkomötet beslutade 2009 (KmSkr 2009:15) i och med bifall till två motioner (KI 2009:2).

Service

Svenska kyrkans kanslistöd erbjuder support för Svenska kyrkans gemensamma webbplats och intranät. Supporten ges via telefon kl 9–15 måndag till torsdag och kl 9–12 på fredagar samt via e-post.

Om det pastoralansvaret

I kyrkoordningen 2 kap. 1 § regleras under rubriken Församlingens uppgifter

Församlingen är det lokala pastoralala området. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen.

Då internet är en icke-geografisk plats finns ingen självklar tolkning av var internet ska placeras in i Svenska kyrkans pastoralala struktur. Församlingen har ansvar för alla som vistas i församlingen, men det är omöjligt för de församlingar som satsar på nätnärvaro att veta att de når just personer som finns inom församlingens gränser.

Biskopen och domkapitlet ska utöva tillsyn över dem som är vigda till tjänst i stiftet, men det är idag oklart vem som har det pastoralala ansvaret för de anställda som representerar Svenska kyrkan på internet. Det finns ingen funktion som verifierar att en person som på nätet utger sig för att svara i egenskap av exempelvis präst, verkligen är präst.

Det är också skilda saker att bedriva gudstjänst, diakoni, undervisning och mission i traditionell församlingsmiljö och på nätet. Här söker sig en del församlingar fram till egna lösningar. I riktlinjerna *Vad gör vi nu? Bemötande och förebyggande av sexuella övergrepp* (2011) finns ett kapitel som reflekterar kring kyrkans medarbetare när det gäller användning av sociala medier.

Kyrkokansliet söker olika sätt för att erbjuda själavård och pastoral nätnärvaro. Ett pilotprojekt med själavård på nätet bedrivs tillsammans med Göteborgs kyrkliga samfällighet sedan 2010, *SOS Brevlådan*. Modellen är hämtad från den norska kyrkan. Samtal pågår sedan mer än ett år tillbaka mellan olika representanter för att hitta praktiska lösningar för framtiden. En konkret plan kommer att utarbetas efter kyrkomötets beslut om tystnadspliktens ställning.

Erfarenheter från Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland arbetar sedan ett par år tillbaka med projektet *Andligt liv på webben*. Den finska kyrkostyrelsen startade projektet, som strävar efter att utveckla de kyrkliga tjänsterna på webben och möjligheterna till interaktivitet, år 2009.

Hittills har knappt 150 webbutbildare utbildats i hela Finland, och drygt 500 personer har gått grundutbildningen i webbarbete. Målet är att 3 000 personer, alltså en tredjedel av kyrkans anställda, ska ha gått grundutbildningen 2012. Utbildningarna är riktade till alla yrkesgrupper av församlingsanställda. Grundutbildningstillfällen ordnas i samarbete med domkapitlet mellan åren 2011–2012 och är gratis för församlingarna.

Utgångspunkten för finska kyrkan är att den ska finnas där dess medlemmar finns och att församlingsanställda bör finnas där medlemmarna finns. Man anser att webben är en ny verksamhetsmiljö där man kan nå människor man annars inte kommer i kontakt med, och ser webben som en utmaning för kyrkan eftersom den överskrider de geografiska gränserna och församlingsmedlemskapet traditionellt grundat sig på bostadsort. Därför utreder man, inom ramen för projektet, hur kyrkans grundläggande uppgift förverkligas, det vill säga hur man förkunnar evangeliet idag, och hur man via webben stöder och möter människor.

Utskottets överväganden

Svenska kyrkan och internet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2011:87, punkt 1 och 2.

Utskottet konstaterar, precis som motionären, att det stora flertalet av Svenska kyrkans medlemmar någon gång befinner sig på internet, och att nätet blivit en plats där människor söker allt från information till någon att prata livsfrågor med. För många människor är möten på nätet lika verkliga som möten i exempelvis ett församlingshem eller en kyrka.

Utskottet noterar att Svenska kyrkan idag är närvarande på internet på många olika sätt. En del församlingar har en egen facebookgrupp, andra bloggar eller deltar i forum. Detta väcker frågor kring vad det är att vara kyrka på nätet. Även frågor kring det pastorala ansvaret väcks.

Utskottet erfar också att den som exempelvis ska gifta sig eller döpa sitt barn ofta börjar med att söka information på nätet. Inte sällan hamnar man då på sajter som Dopguiden och Brölloporstorg, där människor diskuterar frågor relaterade till Svenska kyrkans område, men utan att någon från Svenska kyrkan nödvändigtvis är där och svarar. Utskottet konstaterar att den nationella nivån inte har i uppdrag att samordna den typen av närvaro på nätet, och att få församlingsanställda har som arbetsuppgift att vara närvarande på nätet. Dock finns det undantag, exempelvis skolpräster och diakoner som nätvandrar. Här vill utskottet lyfta fram behovet av att det finns utrymme i olika tjänster inom Svenska kyrkan att finnas där människor finns, även på nätet.

Vad gäller behovet av ett teologiskt dokument för internet anser utskottet att den teologiska reflektionen ständigt ska pågå, men inte att den ska avse någon specifik kommunikationskanal. Däremot vill utskottet lyfta fram att det är viktigt att internetaspekten kommer med i de utredningar och den forskning som görs inom Svenska kyrkan.

Utskottet menar att Svenska kyrkan behöver en långsiktig inriktning för arbetet på nätet i ljuset av den snabba utveckling som sker. Därför behövs en fortsatt diskussion om de olika nivåernas ansvar. Denna diskussion pågår redan inom kyrkan. Utskottet ser därför inte att ett uppdrag till kyrkostyrelsen behövs.

Uppsala den 29 september 2011

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Camilla Sundén, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Mary Österström, Cecilia Brinck, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Kjerstin Sörngård Thulin, Helena Nordvall, Christer Björk, Kerstin Bodell, Elisabeth Rydström, Kerstin Rossipal, Anna Ekström, Stig Domargård, Ann-Ida Fehn och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.